

JUSTISDEPARTEMENTET	
03 JAN 2006	
SAKSNR.:	200504026
AVDELING/BEH:	LOV/ED/HI
DEKOR.	151
ARKIVKODE:	

NOU 2005: Likeverd og tilgjengelighet - Høringsuttalelse

Dysleksiforbundet i Norge viser til høringsbrev fra Justis- og politidepartementet vedrørende NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet. Innledningsvis vil vi si at vi er svært glade for at det nå foreligger et utkast til lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Etter vår oppfatning er det sterkt behov for en slik lov. Vi tror at loven kan bli et viktig virkemiddel i arbeidet med å sikre likestilling og fremme like muligheter til samfunnsdeltakelse for alle uavhengig av funksjonsevne.

Her følger Dysleksiforbundets kommentarer til lovutkastet:

§ 4 Forbud mot diskriminering

Fra forslaget til lovtekst:

Forbudet mot diskriminering i paragrafen her omfatter diskriminering på grunnlag av funksjonsevne som er nedsatt, har vært nedsatt, vil kunne bli nedsatt eller antas å være nedsatt, samt diskriminering på grunnlag av andre personers nedsatte funksjonsevne.

Formålet med å angi et diskrimineringsgrunnlag er ikke å angi hvilke personer som omfattes av lovens vern. Formålet er å fastslå hvilken type diskriminering som er forbudt. Oppramsingen kan være realitetene der det like fullt har foregått diskriminering på grunn av "funksjonsnedsettelse". Funksjonshemmede er en svært stigmatisert gruppe – og kjennetegn eller mistanke om funksjonsnedsettelse kan ofte føre til usakelig forskjellsbehandling.

Fokuset bør være på en eventuell diskriminerende handling – og grunnlaget for handlingen – ikke om spørsmålet hvorvidt vedkommende tilhører en spesiell personkrets – eller ikke.

Dette er viktig ettersom loven da også vil kunne beskytte foreldre som har barn med en funksjonsnedsettelse om en forelder ikke får en jobb fordi det antas at vedkommende mor eller far vil være mer borte fra jobben pga sitt barn. Et annet eksempel er sortering av arbeidstagere ved kartlegging av gener.

Den samme vide definisjonen er brukt av Canada og Australia. Det har ikke skapt problemer og gjør at man unngår å fokusere på den nedsatte funksjonsevnen og fokuserer på selve diskrimineringen. Loven skal ikke avgrense personkrets men fortelle hvilke handlinger som ikke aksepteres.

Dysleksiforbundet støtter og understreker betydningen av den presisering som er gitt av diskrimineringsforbudet.

§ 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming)

Plikt til tilretteleggende praksis

Syseutvalget har generelt vært fokusert på "universell utforming" av det fysiske miljø. For funksjonshemmede er tilgjengelighet til produkter og tjenester en forutsetning for deltagelse i samfunnet. Universell utforming av uteområder, produkter og varer er en fordel for store deler av befolkningen – og skal ligge som en primærplikt for all virksomhet rettet mot allmennheten.

- **Dysleksiforbundet støtter kravet om at virksomheter som er rettet mot allmennheten skal være universelt utformet.**
- **I tillegg mener vi at virksomheter rettet mot allmennheten skal ha subsidær plikt til å ha rutiner for at alle skal kunne benytte seg av tjenesten eller tilbudet– uavhengig av funksjonsnedsettelse.**

§ 10 Plikt til individuell tilrettelegging

Dysleksiforbundet støtter Syseutvalgets forslag om å supplere plikten til generell tilrettelegging med plikt til individuell tilrettelegging på fire områder; arbeidsliv, skole og utdanning, barnehage og visse offentlige tilbud særskilt rettet mot personer med nedsatt funksjonsevne.

Vi støtter utvalgets vurdering av at generelle og individuelle tilretteleggingskrav vil utfylle hverandre.

Skole og utdanning

Elever med nedsatt funksjonsevne som ikke får et enkeltvedtak om spesialundervisning er etter vår oppfatning eksempel på en gruppe som pr i dag ikke har godt nok rettsvern. Vi har merket oss at utvalgets flertall antar at plikten til individuell tilrettelegging av undervisningsopplegget vil gå noe lenger på enkelte områder enn de gjeldende reglene om tilrettelegging i opplæring og utdanning. Dysleksiforbundet vil understreke behovet av at Utdannings og forskningsdepartementet vurderer en endring av gjeldende regelverk for å unngå

at regelverket på utdanningsområdet kan medføre manglende likestilling for elever og studenter med nedsatt funksjonsevne.

§ 11 Plikt til universell utforming av bygg og anlegg mv.

NOU 2001:22 Fra bruker til borger foreslår handlingsplaner på tre områder: bygg, transport og IKT/informasjon med tidsfrister, nasjonale standarder og økonomiske virkemidler. Manneråkutvalget sidestilte bygg, transport og IKT/informasjon ut fra erkjennelsen av at disse tre områdene må tillegges samme betydning som rammevilkår for deltakelse.

Samarbeidsutvalget for funksjonshemmedes organisasjoner mener Syseutvalget selv usakelig forskjellsbehandler funksjonshemmede ved å sette opp en type funksjonshemmende barrierer som mer graverende enn andre barrierer ved å velge ut et område der Manneråkutvalget sidestilte bygg, transport og informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

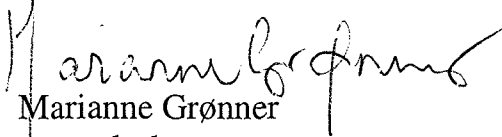
Erfaringsmessig vet vi at sektoransvarlige ikke anstrenger seg for gjøre tilbud tilgjengelige for alle så lenge det ikke er lovpålagt. Slik § 9 er utformet i dag, overlater den i realiteten til den enkelte å endre praksis i transportsektoren og i alle virksomheter som på en eller annen måte benytter IKT og gir informasjon til publikum.

I land der man har generelle krav om tilrettelegging har det vært en forutsetning at man setter ufravikelige tidsfrister for å oppnå dette.

IKT er et område med stor utskiftningstakt, og det ville ikke vært problemer med å stille slike krav innen en rimelig tidsfrist. USA er et eksempel der man gjennom lovgivning har fått til gode resultater.

- **Dysleksiforbundet slutter seg til mindretallets forslag om at IKT og transport skal omfattes av forpliktelsene i § 11 sammen med bygg, anlegg m.v.**
- **Det må utarbeides standarder på alle tre områder som må lovfestes**

Oslo 31. desember

Marianne Grønner
generalsekretær